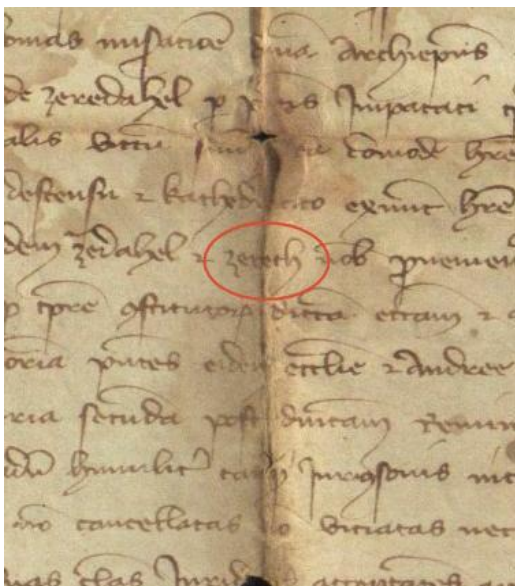

Občianske združenie Vodný Hrad a Mestské múzeum v Seredi

Vás pozývajú
na prednášku

Doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Okolnosti prvej písomnej zmienky o Seredi z roku 1313 a vznik mestského zriadenia

Prednáška sa bude konať
v Obradnej sále Mestského úradu v Seredi
v piatok 18. októbra 2013 o 17.00 hod.

Sered' z historického hľadiska patrí k najstarším strediskovým sídliskám v oblasti. O jej skorej sídliskovej a hospodárskej organizácii spoľahlivo vypovedá už jej názov, odvodený zo starobylého slovanského trhu, ktorý sa tu konával v stredu. S tým súvisí, že jeho pôvodný sídelný rozsah bol širší a zahŕňal aj chotár neskoršej obce Dolná Streda, kde bolo už v preduhorských čias aj cirkevné centrum celej sídliskovej aglomerácie. O jej veľkom význame v už v tomto období svedčí bezprostredné situovanie vojensko-správneho sídla a hradiska Šintava na jej východnom okraji. Tento význam si Sered' podržala aj v nových podmienkach v čase budovania Uhorského kráľovstva.

Prvý písomný záznam o obci z 12. marca 1313 súvisí so spoločenskými pomermi a bojom medzi kráľom Karolom Róbertom a oligarchom Matúšom Čákom. Matúšov služobník komes Felicián totiž len niekoľko mesiacov predtým napadol majetok kráľovho stúpenca ostrihomského arcibiskupa v Dolnej Strede, ktorú z veľkej časti zničil a vypálil aj s miestnym Kostolom sv. Jakuba. Arcibiskup preto oslobodil tunajšieho farára Ondreja spod povinnosti akýchkoľvek platieb voči svojej osobe a nadriadenému archidiakonovi a súčasne mu daroval štvrtinový podiel z desiatkov, vyberaných nielen v Dolnej Strede, ale aj v Seredi. Je pravdepodobné, že podobne bola postihnutá aj samotná Sered'. Tá sa však už ďalej prudko vyvíjala aj s pokračovaním svojej trhovej činnosti sústredenej ale už na sobotný deň a vzhľadom na svoj veľký ekonomický potenciál sa postupne formovala do podoby stredovekého mestečka. Jeho vývoj bol úzko spojený s osudom susediacej Šintavy, ktorá ako správne stredisko panstva predovšetkým určovalo smerovanie oboch sídlisk. Šintava už v roku 1421 formálne získala právny status mestečka a je veľmi pravdepodobné, že vtedy sa súčasne mestečkom stala aj Sered'. Písomné doklady ju zachytávajú ako mestečko (oppidum) spoľahlivo už od roku 1422. Na konci stredoveku (okolo roku 1491) bolo v Seredi 56 sedliackych a 16 želiarskych usadlostí. Patrila k najľudnatejším sídliskám na panstve.